راهبرد مقاومت فعالانه چگونه عملیاتی می‌شود؟

ابزارهای ایران برای تغییر در دستگاه محاسباتی غرب

علی جمشیدی
دبیر گروه سیاسی

از ابتدای انقلاب، درگیری با منافقین و دیگر گروه‌های مسلح و بعدها در جنگ تحمیلی و نهایتا در دوران تثبیت جمهوری اسلامی، همواره یکی از مهم‌ترین عواملی که باعث برتری ایران در مقابل حجم گسترده‌ای از فشارها، تهدیدها و مخصوصا عملیات‌های نظامی و مسلحانه بوده، قوت ایران در مدل برخورد با تهدیدات بوده است. اجازه دهید برای روشن شدن بیشتر موضوع با مثال و مصداق صحبت کنیم. جنگ نامنظم که از نتایج حضور افرادی چون شهید چمران و حسن باقری و... در جبهه‌های درگیری با عراق بود، باعث می‌شد کارکشته‌ترین فرماندهان و کارشناسان نظامی عراقی نیز نتوانند از نحوه عمل و مسیر اقدام ایران مطلع شوند، آن را پیش بینی کنند و برخورد مقتضی را صورت دهند. در بسیاری از تک و پاتک‌های زمان جنگ همین تغییر در دستگاه محاسباتی دشمن بود که حتی با وجود لو رفتن عملیات‌ها، موفقیت‌های بزرگی را برای ایران به ارمغان می‌آورد که شاید مهم‌ترین نمونه آن همان فتح خرمشهر و بازگشت این بخش از خاک ایران بود؛ اتفاقی که از تعداد اسرای آن می‌توان فهمید تا چه میزان غافلگیرانه و در نتیجه به هم ریختن دستگاه ارزیابی و پیش بینی دشمن بوده است.

بعد از جنگ تحمیلی این شیوه مواجهه ایران با تهدیدات در برخی عرصه‌ها مانند عرصه‌های نظامی و دفاعی ادامه یافت، اما متاسفانه مسئولان در عرصه‌های مهمی چون مسائل سیاسی و اقتصادی به روش‌های کلاسیک و پیش‌بینی‌پذیر روی آوردند و لذا در مقاطعی نه‌تنها توفیق آنچنانی نداشتند، بلکه در مقابل تهدیدات به‌ویژه تهدیدات خارجی زیان‌های زیادی را نیز پذیرا شدند.

از نظر کارشناسان مسائل استراتژیک و راهبردی اخلال در دستگاه محاسباتی دشمن که از قضا تئوری جدی و محوری غربی‌ها در مواجهه با ایران هم هست و تلاش‌های گسترده‌ای برای تغییر در ارزیابی و محاسبات مسئولان کشور هم صورت گرفته و سعی شده نقاط قوت کشور در دیدگاه آنان محدود و ناتوان ترسیم و نقاط ضعف گسترده شوند، امروز باید به‌عنوان اولویت ذهنی مسئولان در مقابل تئوری فشار حداکثری آمریکا و همراهی اروپایی‌ها باشد. به عبارتی باید گفت اولویت امروز مسئولان قبل از هر اقدام دیگری باید تلاش برای ایجاد سردرگمی و ناتوانی در تصمیم‌گیری طرف مقابل باشد تا به اصطلاح آنها را درگیر بازی در زمین خود کرده و اجازه نزدیک شدن به ایران را ندهد.

در عرصه هسته‌ای و در جریان بازدید خبرنگاران و اهالی رسانه از مجموعه تاسیسات هسته‌ای اراک شامل رآکتور در دست طراحی و تاسیسات آب سبک و سنگین، بهروز کمالوندی به‌نمایندگی از سازمان انرژی اتمی نکاتی را در نشست خبری خود مطرح کرد که قبل از هر چیز دیگری، اخلال در دستگاه محاسباتی طرف مقابل را هدف قرار داده بود که البته با رسیدن بازخوردها از طرف مقابل مشخص شد تا حدود زیادی به هدف خود دست یافته است. اگر ایده کلان در ماجرای هسته‌ای را همین مسیر کاهش تعهدات و گام‌های ۶۰ روزه درنظر بگیریم، چند اقدام عنوان‌شده در نشست خبری روز دوشنبه به‌عنوان اجزای پازل اخلال در دستگاه محاسباتی دشمن قابل شناسایی است.

اول: شمارش معکوس عبور از مرز ۳۰۰ کیلو اورانیوم غنی‌شده؛ باوجوداینکه ایران در ۱۸ اردیبهشت گذشته گفته بود بنا دارد مرز ۳۰۰ کیلوگرم برای کیک زرد و ۱۳۰ تن برای آب سنگین را شکسته و دیگر به محدودیت‌های برجام درخصوص این دو موضوع پایبند نباشد، سازمان انرژی اتمی در گزارش چند روز پیش خود توضیح داد که سطوح غنی‌سازی در ایران همچنان بسیار پایین است و اینگونه توصیفات خود را ارائه کرد که مقامات غربی تصور کردند ایران آنچنان بنایی برای اجرایی کردن تهدید خود ندارد. از طرفی خبرگزاری رویترز هم در گزارشی از اندک بودن کیک زرد تولیدشده در ایران خبر داد و تاکید کرد ایران تا پایان ۶۰ روز از مرز ۳۰۰ کیلو نخواهد گذشت و لذا تهدید ایران فعلا عملیاتی نخواهد شد. در این باره اما بهروز کمالوندی در نشست خبری خود و در واکنش به نقض عهد و بی عملی اروپایی‌ها با اعلام اینکه سرعت غنی‌سازی ایران نسبت به ۱۸ اردیبهشت گذشته هشت برابر شده است، به صورت رسمی اعلام کرد ظرف ۱۰ روز آینده یعنی تا ششم تیرماه ایران از محدودیت ۳۰۰ کیلوگرمی کیک زرد عبور خواهد کرد و به این صورت اولین گام ایران پیش از فرارسیدن مهلت ۶۰ روزه عملیاتی خواهد شد.

دوم: تولید آب سنگین در ایران: آمریکایی‌ها چندین بار استدلال خود را در تحریم اخیر هسته‌ای ایران مطرح کرده و گفته بودند اگر دسترسی ایران به بازارهای جهانی فروش آب سنگین قطع شود، آنگاه امکان ذخیره بیشتر از یک میزان مشخص و محدودی برای ایران وجود نخواهد داشت و همین ازدیاد میزان آب سنگین تولیدشده باعث خواهد شد فرآیند تولید در تاسیسات آب سنگین اراک متوقف شود. سخنگوی سازمان انرژی اتمی اما در نشست خبری خود اعلام کرد ایران در مقابل این تحریم توانسته به دو راهکار ارزشمند و عملیاتی دست یابد؛ اول یافتن مسیر مصرف تولیدات آب سنگین در داخل که در آینده‌ای نه چندان دور باعث خواهد شد تمامی تولیدات آب سنگین ایران در داخل کشور مصرف شود. دوم هم اینکه ایران به دلیل کیفیت برتر در تولید آب سنگین توانسته بازارهای خود را در سطوح بین المللی حفظ کند و همچنان به فروش آب سنگین خود ادامه دهد. این اتفاق در حالی بیان می شود که دیوید آلبرایت، بازرس سابق آژانس و از تحلیلگران نزدیک به کاخ سفید گفته بود با تحریم فروش آب سنگین ایران مجبور خواهد بود تولیدات خود را در چاه بریزد.

سوم: غنی سازی بیش از ۳/۶: اگر بخواهیم ارزش گذاری کنیم، شاید این حرف سوم بهروز کمالوندی سنگینترین پاتک سازمان انرژی اتمی به آمریکا و اروپا در پلن جدید ایران در برجام بود. سخنگوی سازمان انرژی اتمی در جمع اهالی رسانه، روز دوشنبه گذشته ضمن توضیح بخشی از گام بعدی ایران گفت که اروپایی‌ها گمان نکنند اقدام بعدی ایران مانند دو اقدام گام اول یعنی پایبند نبودن به محدودیت ذخایر کیک زرد و آب سنگین، زمان‌بر است و چند هفته نیاز خواهد بود تا ایران بتواند اقدامات خود را تکمیل کند. او صراحتا اعلام کرد درصورت عدم اقدام سریع اروپایی‌ها در مسیر رفع تحریم و مبادله اقتصادی با ایران، اروپا در گام دوم به میزان ۶۰ روز فرصت نخواهد داشت و تنها ظرف دو روز ایران سطح غنی‌سازی کنونی خود را از ۳/۶۷ به هر میزان که نیاز داشته باشد افزایش خواهد داد و البته این افزایش نیز می‌تواند به‌سادگی هرچه تمام‌تر در سطح ۲۰ درصد تعریف شود؛ خبری که نشان داد مسیر کاهش تعهدات ایران در گام‌های بعدی بسیار سریع‌تر خواهد بود.

این اقدامات ایران در عرصه فناوری هسته‌ای که در روزهای اخیر بازتاب گسترده‌ای در سطح رسانه‌های غربی داشته و حتی سیاستمداران آنها را نیز به تکاپو انداخته است، هرچند بسیار مهم و ارزشمند است، اما قطعا به تنهایی برای ادامه مسیر پیشرفت ایران کافی نخواهد بود و به تنهایی هم نمیتواند طراحی‌های دشمنان ایران را خنثی کند و لازم است در عرصه‌های دیگر نیز به همین گونه برای ایجاد اختلال در دستگاه محاسباتی غربی‌ها اقدام شود. در این مسیر قطعا اقدام در دو مسیر دیگر نیز ضروری و حیاتی است؛ اول مسائل سیاسی و سپس مسائل اقتصادی. در عرصه سیاسی کشور نیازمند مجموعه اقداماتی است که خیال راحت غربی‌ها از نیازمندی ایران به مذاکره را به هم بریزد و لذا می طلبد که سیاسیون کشور از رئیس جمهور و وزرا گرفته تا فعالان و کارشناسان سیاسی و رسانه ای از هر اقدامی که می تواند امیدواری غرب به نیازمندی ایران به مذاکره را تقویت کند بپرهیزند؛ اتفاقی که با توصیفاتی چون خزانه خالی، حل مشکل آب خوردن مردم هم در گرو مذاکره است و آمریکا می‌تواند با یک موشک سیستم دفاعی ما را نابود کند، در جریان مذاکرات برجام حادث شد و غرب به این نتیجه رسید که ایران نیازمند مذاکره است و برای آن حاضر است هرگونه هزینه و امتیازی بپردازد. در عرصه اقتصادی هم دست روی دست گذاشتن و نگاه کردن عملیات‌های گسترده اقتصادی آمریکا سم مهلکی است که می تواند جان نظام اقتصادی ایران را بگیرد. چنانکه در فروردین سال ۹۷ همین مسیر طی شد و نرخ دلار قبل و بعد از تعطیلات تفاوت قابل توجهی داشت. در مقابل اما تجربه تعطیلات نوروز ۹۸ و پاتک به عملیات ارزی آمریکا در دبی آن قدر ارزشمند بود که بتواند به عنوان یک الگوی موفق در مدیریت اقتصادی کشور مورد استفاده قرار گیرد، لذا به نظر می رسد این حوزه نیز از بسترهای مهمی است که باید پیش بینی های طرف مقابل از واکنش های ایران به هم ریخته شود تا در مواجهه نامنظم و مبتکرانه مانع اثرگذاری تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی شد.

گفت وگو ۹

عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران:

برای تغییر محاسبات دشمن صرف گفتن «تحریم‌ها دیگر اثر ندارد»، کافی نیست

ساسان شاه‌ویسی، عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران با اشاره به راهکارهای مقاوم‌سازی اقتصاد ملی دربرابر تحریم‌ها به «فرهیختگان» گفت: «براساس استعدادسنجی‌ای که از اقتصاد هدف صورت می‌گیرد، سلاح‌های مالی و پولی، کارکردها و شاخص‌ها و متغیرهای درون‌ساز مختلفی را می‌توانند به وجود بیاورند. اگر اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و توان تاب‌آوری آن، نسبت به کارکرد سلاح‌های پولی بتواند از یک هم‌افزایی یا پدافند تسلیحات پولی پرقدرتی برخوردار باشد، تحریم‌ها از این به بعد کارکرد دیگری پیدا نمی‌کنند. اما اگر استحکام‌بخشی عوامل، ابزارها و متغیرهای پدافند تسلیحات پولی و مقابله‌ای با تحریم‌های پولی، از قابلیت خوبی برخوردار نباشد و اثربخشی خوبی نداشته باشد، تغییری در محاسبات دشمن اتفاق نخواهد افتاد و این می‌تواند در ماه‌های آینده به نوعی از دست‌رفتگی اقتصاد ملی و درنهایت از دست‌رفتگی ارزش پول ملی منتهی شود.» وی افزود: «وقتی دشمن شما را تحریم پولی می‌کند و شما همه منابع خود را در حوزه‌های غیرراهبردی مصرف می‌کنید، درحقیقت با این رویکرد آب به آسیاب دشمن می‌ریزید و با سوءمدیریت، سلاح‌های پولی آن را تقویت می‌کنید.» این اقتصاددان با بیان آنکه در دوره قبلی، خیلی از قابلیت‌های دور زدن تحریم‌ها را در اختیار داشتیم و اثرگذاری تحریم‌ها نسبت به این دوره کمتر بود، گفت: «در دوره جدید تحریم‌ها به‌خاطر اینکه بخشی از کارآمدی مقابله با تحریم‌ها را از دست دادیم و مثلا با اصرار بر اینکه در تیررس بسیاری از نظارت‌ها و استانداردهای بین‌المللی خود را قرار دادیم، بخش بزرگی از فروش نفت خود را مبتنی بر نظارت کمیسیون مالی اقتصادی و بانکی برجام کردیم و خیلی از کارهای دیگر، مقاومت اقتصادی‌مان کمتر شد.» شاه‌ویسی خاطرنشان کرد: «در دوره قبلی منابع بسیار بزرگ نقدشونده ارزی و نیز منابع جایگزین طلا در اختیار داشتیم، اما اکنون منابع ارزی را دچار از دست‌رفتگی کرده و منابع طلا را هم با یک رانت بزرگ برای یک عده ویژه‌خوار آزاد کردیم.»

وی با بیان آنکه برای برشمردن برخی قابلیت‌ها و تجربیات معذوریت‌هایی وجود دارد که بی‌توجهی به آنها می‌تواند شاخک‌های دیدبان و رصدکننده جنگ و جریان جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های اوپک را فعال کند، گفت: «هر مقدار انفعال تکنیکی در مقابل سلاح‌های پولی و مالی دشمن، که خود نوع جدیدی از جنگ نرم اقتصادی محسوب می‌شوند، می‌تواند قابلیت همان سلاح‌ها و اثرگذاری آنها را بیشتر کند.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران درباره راه‌های مواجهه مناسب با شرایط موجود، به شعارزدگی در تاکید بر اقتصاد مقاومتی اشاره کرد و توضیح داد: «این موضوع امروز شعاری شده به خاطر آنکه همه بر لفظ اقتصاد مقاومتی متوقف شده‌اند. اما اگر ۲۴ محور اقتصاد مقاومتی تفکیک شده و تبدیل به ۱۲۰ شاخص می‌شد، شاخص‌ها را براساس متغیرهای اقتصادی بارگذاری می‌کردند، در آن صورت این تزاحم روانی و ادبیاتی نسبت به کلمه اقتصاد مقاومتی به ذهن‌ها متبادر نمی‌شد.»

شاه‌ویسی ادامه داد: «اگر می‌خواهیم قدرت تاب‌آوری را در مقابل شوک‌های اقتصاد بسنجیم، باید نقاط آسیب‌پذیر را شناسایی کنیم. اما آیا تا امروز نقاط آسیب‌پذیر را شناسایی کرده‌ایم؟ آیا توانستیم آنها را در مقابل شوک‌های بیرونی محدود کنیم؟ اگر اینچنین بود، به گفته دکتر همتی، رئیس بانک مرکزی، چرا هنوز اذهان تاثیرپذیر از آمد و رفت فلان سیاستمدار ژاپنی، آمد و رفت فلان ناو خارجی به منطقه و فلان انفجار در فلان بندر دنیا است؟ چرا این میزان بی‌ثباتی در این زمینه به چشم می‌خورد و عملیات روانی اقتصادی هنوز اثربخش است و دشمن هنوز در این زمینه کار می‌کند؟ چون هنوز به‌درستی نتوانسته‌ایم آن حوزه را به شکل دقیق تقویت کنیم.»

وی یادآور شد: «برای ایجاد تغییر در دستگاه محاسباتی غرب صرف بازگو کردن آنکه تحریم‌ها دیگر اثری ندارد کفاف نمی‌کند و به‌طور مشخص باید گزارش دهیم که مثلا ما در یک سال اخیر این مقدار اقتصاد خود را قدرتمند کردیم، این میزان تولید را افزایش دادیم، ارزش پول ملی را از سال گذشته که دچار هجمه شد تا امسال این میزان تقویت کردیم، این میزان مبادلات بین‌المللی را افزایش دادیم، این میزان جذب سرمایه‌گذاری خارجی کردیم، در حوزه راهبردی توانستیم این ظرفیت‌های نوپدید را به وجود بیاوریم، تعدادی از قدرت‌های اقتصادی را به‌عنوان شرکای تجاری توانستیم به‌کار بگیریم، ما توانستیم سرمایه انسانی را این میزان مهارت‌آموز بکنیم که در مسیر افزایش تولید ارزش افزوده ارتقا یابد و و قس علی‌هذا. اما واقعا ما کدام‌یک از این کارها را انجام دادیم و برای کدام‌یک از سوالات گفته شده پاسخ قابل‌اعتنا داریم؟»

این تحلیلگر اقتصادی با اشاره به تاکید رهبر انقلاب بر افزایش بهره‌وری یادآور شد: «بند سوم همان سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بهره‌وری است. بر این اساس داده‌ها و ستانده‌ها باید از متغیر و شاخص مثبت هم‌افزوده -دارای ارزش افزوده- برخوردار باشند. اما آیا این اتفاق افتاده؟»

شاه‌ویسی افزود: «کنت کاتزمن، یکی از تحلیلگران حوزه تحریم ایران در مرکز تحقیقات کنگره است و تقریبا ماهی یک‌بار براساس برآوردهایی، محیط تحریمی ایران را اندازه‌گیری می‌کند و گزارشی ارائه می‌دهد که در دفتر تحقیقات کنگره هم موجود است. ببینید این گزارش‌ها حوزه‌های هدف را چگونه اندازه‌گیری می‌کند و بعد تغییرات سیاستی، کم‌ارزش شدن یا کاهش یافتن دامنه یا ظرفیت‌های قابلیت مدیریتی را اندازه‌گیری می‌کند و می‌گوید فلان حوزه‌ها به این دلایل و با این شرایط آماده پذیرش تحریم هستند. اما آیا تاکنون ما یکی از اینها را تحلیل کرده‌ایم تا ببینیم نقطه‌ضعف برآوردهای تحریمی‌مان چیست؟»

عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران اضافه کرد: «ستاد مقابله با تحریم‌ها یک سال و دوماه پیش با حکم مجلس شورای اسلامی موظف شد کارکردهای بزرگی را تعریف کند. بر این اساس خوب است این ستاد گزارش دهد قابلیت‌های مقابله با تحریم‌ها این‌طور بوده و با بهره‌گیری از این سپر توانستیم این مقدار از کارآیی تحریم‌ها را پایین بیاوریم.»

وی ادامه داد: «ضمن احترام به تمام خدماتی که تلاش می‌شود به واسطه آنها از فشار بیشتر به اقتصاد جلوگیری شود، معتقدم ما از قبل ورود به تاب تحریم‌های فزاینده پسابرجامی که قابل پیش‌بینی هم بود، می‌توانستیم ظرفیت‌هایی را به‌عنوان سپر و دفع بلا و اقدام مقابله‌ای و حتی اقدام متقابلی به وجود بیاوریم.»

شاه‌ویسی با انتقاد از اتخاذ برخی مواضع -نظیر آنکه مردم انقلابی هستند و با اتحاد و انسجام مقاومت می‌کنند و... - در سایه بی‌عملی برخی دستگاه‌ها تصریح کرد: «همه اینها قبول، ولی سپر در دست بگیرید و بعد مقاومت کنید.»

وی با تاکید بر تقویت دامنه درآمدی طبقات پایین جامعه گفت: «اینکه صرفا سعی کنیم از سرمایه و سرمایه‌دارهای بیرونی حمایت کنیم، نامش مقابله با تحریم نیست. اگر ما توانستیم از شدت و دامنه اختلاف طبقاتی جلوگیری کنیم و اتفاقا افتخار کنیم که تحریم‌ها باعث شد ما این دامنه را کاهش دهیم، اختلاف اول حقوق و آخر حقوق را در حوزه دولت، کارمندان و کارگران و مستمری‌بگیران کاهش دهیم و...، هریک به میزانی مشخص می‌تواند در ارزیابی‌های مراکز رصد طرف مقابل تغییر ایجاد کند و مسیر را بر ادامه فشارها از سوی آن ناهموار سازد.»

مهدی فضایلی:

مقاومت نه به تسلیم می‌انجامد نه به جنگ

مهدی فضایلی، کارشناس مسائل سیاسی با اشاره به اقدامات هسته‌ای اخیر ایران در کنارگذاشتن برخی محدودیت‌های برجامی، این اقدام را تهدیدی معتبر برای تغییر محاسبات آمریکایی‌ها دانست و به «فرهیختگان» گفت: «آنچه پیرو تصمیم شورای‌عالی امنیت ملی برای کاهش تعهدات برجامی جمهوری اسلامی ایران رخ داد، اگرچه قدری دیرهنگام بود و می‌توانست زودتر از اینها و همزمان با خروج آمریکا از برجام یا مثلا زمانی که مشخص شد اروپایی‌ها قصد اقدام موثری را بعد از خروج آمریکا ندارند، انجام شود و نتیجه مناسب‌تری را نسبت به امروز در پی داشته باشد، اما اقدامی بسیار لازم بود تا طرف‌های برجام متوجه شوند جمهوری اسلامی ایران در قبال بدعهدی آنها، بدون پاسخ و واکنش نخواهد بود و ابزارهای لازم برای واکنش‌های مناسب را در اختیار دارد.» وی افزود: «تصمیم اخیر، جلوه‌ای از رویکرد مقاومت بود و نشان از آن داشت که ما نه ظلم می‌کنیم و نه تن به ظلم می‌دهیم، لذا اینکه طرف‌های ما متوقع باشند که عهدشکنی کنند یا به تعهداتی که در برجام داشتند عمل نکنند و در عوض، جمهوری اسلامی ایران یک‌طرفه به تعهدات خود عمل کند، یک نمونه ظلم آشکار است و طبیعتا جمهوری اسلامی ایران نباید زیر بار این ظلم می‌رفت.» فضایلی گفت: «تحرکات هفته‌های اخیر و حضور مقامات مختلف غربی در ایران و رفت‌وآمدهایی از این دست، متاثر از همین سیاست و تغییراتی است که در دستگاه محاسباتی آنها اتفاق افتاده. آنها به‌طور جدی از تبعات اقدام ایران نگران شده‌اند، لذا جمهوری اسلامی ایران باید با قاطعیت این برنامه زمان‌بندی خود را در سطح اجرای کاهش تعهدات برجامی دنبال کند.» این تحلیلگر مسائل سیاسی با بیان آنکه آمریکا و اروپایی‌ها در هفته‌های آینده حداکثر تلاش خود را خواهند کرد تا زمان‌بندی موردنظر ایران را به‌نوعی برهم زنند و در آن خلل ایجاد کنند، عنوان کرد: «درصورت عبور ایران از مرزهای مشخص‌شده در زمان مقرر، حتما این سیاست‌ها با شکست روبه‌رو خواهد شد.» وی افزود: «آنها باید کاملا متوجه مصمم بودن ایران بشوند و دریابند که جمهوری اسلامی به حرفی که زده عمل می‌کند و تعهدات برجامی خود را کاهش می‌دهد.» فضایلی با بیان اینکه اقدام ایران هنوز خروج از برجام نیست، گفت: «با این حال اگر رویه ماه‌های اخیر اروپایی‌ها ادامه یابد و هیچ اتفاقی رخ ندهد، می‌تواند به خروج از برجام هم منجر شود.» این کارشناس مسائل سیاسی تصریح کرد: «تجربه‌ای که در چارچوب توافقنامه برجام داشتیم، در حوزه‌های دیگر هم باید متناسب با اقتضائات هر حوزه تکرار شود تا این تغییر محاسبات در آن حوزه‌ها نیز اتفاق افتد، لذا باید اقداماتی تعریف شود که طرف مقابل متوجه شود تلاش‌ها در حوزه‌های دیگر نیز بدون پاسخ و بدون واکنش نخواهد بود.»

وی با اشاره به اینکه باید مصادیق مقاومت هوشمندانه را در حوزه‌های اقتصادی و سیاسی نیز به تصویر بکشیم، تصریح کرد: «نکته مهم در این‌باره که رهبر انقلاب نیز در سخنرانی ۱۴ خرداد به آن اشاره کردند آن است که حرکتی که مبتنی بر راهبرد مقاومت انجام می‌دهیم، هدف بازدارندگی دارد و نقطه بهینه‌ای در بخش‌های مختلف مقاومت داریم که آن نقطه بهینه نقطه بازدارندگی است؛ یعنی شرایطی را ایجاد کنیم که طرف مقابل ما امکان تعدی یا تهدید در آن حوزه‌ها را نداشته باشد یا این امکان به میزان قابل‌توجهی کاهش یابد.» فضایلی ادامه داد: «مسیر مقاومت از یک سمت در مقابل تسلیم قرار می‌گیرد و از سوی دیگر در مقابل جنگ و رویارویی نظامی و سخت. مقاومت مسیر متعادلی است که نه به تسلیم می‌انجامد و نه به جنگ.» این تحلیلگر مسائل سیاسی یادآور شد: «نقطه ثقل و کانون فشارهای دشمن حوزه اقتصاد است و آنها بعد از سال‌ها که انواع فشارهای سخت و حمله و تهدید نظامی را تجربه کردند و نتیجه نگرفتند، از چند سال قبل روی حوزه اقتصاد متمرکز شدند.» وی با اشاره به دوگانه مقاومت-معیشت گفت: «دشمن تلاش دارد میان این موضوع و زندگی مردم پیوند بزند تا آنها را به نوعی به نقطه اعتراض و آشوب بکشاند.»

فضایلی با تاکید بر آنکه ظرفیت فشارهای دشمن در حال تخلیه شدن است، گفت آنها تقریبا هر آنچه که می‌توانستند انجام دادند و اگر مسیر مقاومت و خویشتنداری که مردم از خود نشان دادند، ادامه پیدا کند، این فضاها نمی‌تواند توسط دشمن تداوم داشته باشد.» این کارشناس مسائل ایران یادآور شد: «ضرورت حیاتی در این مقطع برای کشور اقدامات و تلاش‌هایی است که بخش‌های اقتصادی کشور و دستگاه اجرایی باید انجام دهند تا از این فشارها کاسته شود که متاسفانه در این بخش کم‌کاری‌هایی را شاهد بودیم و هستیم.» وی با ابراز امیدواری نسبت به جبران مافات دولت خاطرنشان کرد: «فشارها در کلان سیاست نظام که قطعا تاثیر نخواهد گذاشت، اما باید تلاش کرد تاثیر این فشارها بر آحاد مردم به‌خصوص اقشار محروم و مستضعف جامعه کاهش یابد.»